

La figura i l'obra d'Alfons Maseras són ben mereixedores d'aquest recordatori pòstum que és l'edició del llibre que ell extreia, amb fidelitat i gràcia, de les Cròniques de Ramon Muntaner i Bernat Desclot. Si d'algun home ha pogut dir-se que acceptava, plenament, la glòria i la servitud d'ésser un intel·lectual català, és de l'autor de les planes d'aquest llibre.

Els seus debuts literaris daten de la seva adolescència. Alfons Maseras ^{va néixer l'any 1884/} ~~nascí a Sant Jaume dels Domenys~~ ^{a Sant Jaume dels Domenys} (i "Jaume dels Domenys" serà un dels pseudònims que adoptarà per a la seva tasca ~~literària~~ d'escriptor). Era fill de metge i havia de seguir la carrera del seu pare. Però a Reus, on cursà el batxillerat, conegué uns quants minyons lletraferits - l'adjectiu és d'aquella època - que es deien Plàcid Vidal, Joan Puig i Ferrer i Jaume Aiguader, i les "Tres Balades", escrites en un dia per Alfons Maseras, fruit d'una ~~mitja~~ emulació entusiasta d'aprenents de poeta, foren, ~~en~~ un fascicle de setze pàgines "del gruix de deu cèntims, amb cobertes queixalades, a la manera modernista d'aleshores", com escriu Puig i Ferrer als "Camins de França", el debut literari del fill del metge i un dels primers llibres impresos al taller dels germans Vidal (l'un era Plàcid, i l'altre donà certa notorietat al pseudònim "Josep Aladern"). El mateix Maseras compoigué - tenia setze o disset anys - el seu llibret, pel goig de veure-se "l'impres i exposat a les llibreríes, i després renuncià als estudis, fugí de casa seva, féu fugaç experiència d'empleat i per últim acomplí el gest clàssic de la bohèmia literària de primers de segle XX: se n'anà a viure a París, duent per tot bagatge un parell de revistes franceses, unes quantes adreces parisenques, tot de manuscrits inspirats i un feix d'il·lusions.

D'aquell primer viatge, en el qual conegué totes les dificultats de la misèria en un país estrany, data el fecund contacte de Maseras amb la literatura francesa i amb els nous corrents artístics i intel·lectuals de l'època. En quedarà un llevat que donarà, més tard, "Delirium", el seu primer llibre seriós de versos, i "Edmon", la seva primera novel·la. De tornada, en lloc d'anar-se'n a Lleida a examinar-se de batxillerat, com volia el seu pare, passà a Madrid, on es guanyà la vida com a periodista i traductor. Quan el setmanari ~~xxxix~~ barceloní "El Poble Català" es convertí en diari, Maseras tingué un lloc a la seva redacció. L'any següent, 1908, en un concurs de novel·les del mateix diari, li era premiada la seva primera novel·la, ja esmentada,

que havia de guanyar-li una veritable popularitat i esdevenir, amb la posterior reedició, el seu més gran èxit literari.

Sembla com si aquest èxit d'"Edmon" decidís de l'orientació que Maseras donarà a la seva obra. Sense mai abandonar del tot la poesia - la seva bibliografia comprèn sis volums de versos, sense comptar-hi la seva traducció poètica al català dels "Cants" de Leopardi - Maseras el nostre escriptor es dedicarà primordialment a la novel·la i al conte, i a la llista de les seves obres trobem catorze de les primeres i quatre reculls de narracions breus. Els títols més remarcables són, ultra el ja esmentat, "Ildaribal", evocació de la Tarragona romana, "L'estudiant de Cervera" i "Zodiàc". "L'arbre del bé i del mal", publicat a català en els darrers anys de la vida de Maseras, havia estat escrit i publicat en francès, a París, quan el seu autor només tenia 28 anys. Xènius, en un "Glossari", trobava en aquesta novel·la "a voltes, un bu de Shakespeare" i el comparava - amb més sentit de la proporció - amb el poeta alemany Richard Lehmel i amb l'Elemir Bourges de "La Nef". Els reculls de contes ofereixen belles mostres de l'estil i la variada inspiració de Maseras: les millors, segurament, es troben a "Getze contes" i a "Figures d'argila". El llibre "Estampes" mereixia l'any 1934 el Premi Concepció Rabell i la versió catalana de "L'arbre del bé i del mal", l'any 1938, el "Premi dels Novel·listes".

Alfons Maseras realitzà també una tasca remarcable com a traductor. Entre 1930 i 1936 fou publicada la seva versió catalana del teatre complet de Molière, en vuit volums i són també remarcables les seves traduccions de "Les Nits" d'Alfred de Musset i de les poesies de Cabanyes. I com a periodista, com a crític literari, com a descobridor de noves valors de les lletres catalanes i com a presentador de literatures estrangeres, la seva activitat es dispersà molt sovint - però sempre útilment - a l'atzar dels fulls volanders dels diaris.

L'autor d'"Edmon" moria, per l'octubre de 1939, a un hospital de Tolosa, als cinquanta-cinc anys.

Rafael Tasis.